

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Fiskvandringvägar, skyddsgaller mm vid Ulva kvarn

Samrådsredogörelsen angående vattenverksamhet

Bakgrund

Samrådsprocessen inleddes hösten 2006 inom ramen för ett Naturvårdsprojekt om att rädda den hotade fiskarten asp. Länsstyrelsen åtog sig att utreda möjliga lösningarna till fiskvandringssväg förbi Ulva kvarn i samråd med Fyrisåns vattenförbund och Uppsala kommun. Ett samrådsunderlag i form av en miljökonsekvensbeskrivning för fyra olika förslag presenterades våren 2007. Länsstyrelsen samman kallade en arbetsgrupp som under 2008-09 utredde vilket av alternativen som ansågs lämpligast. Valet föll på den f.d. sågverkskanalen och en mer detaljerad lösning utarbetades som sedan presenterades för Uppsala kommuns Fastighetskontor. Fastighetsnämnden beslutade våren 2010 att, i samarbete med Svenska Naturskyddsföreningen, anlägga en fiskvandringssväg enligt framlagt förslag. Inför tillståndsansökan genomfördes våren 2011 samråd med berörda förvaltningar inom Uppsala kommun, myndigheter, andra särskilt berörda och allmänheten. Den ansökan inlämnades till Mark- och miljödomstolen sommaren 2012 men återkallades i början av 2013.

Uppsala kommun, genom Kontoret för samhällsutveckling och Sport och rekreationsfastigheter AB (nedan refererat till som sökanden) avser nu att genomföra de planerade åtgärder för att tillskapa fria och säkra vandringssvägar för fisk vid Ulva kvarn. Avsikten är att tillståndsansökan snarast ska inlämnas till Mark- och miljödomstolen.

Inför upprättandet av en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) till denna tillståndsansökan genomfördes myndighetssamråd 12 december 2013 och skriftligt samråd med övriga berörda under perioden 22 januari – 17 februari 2014 (Miljöbalken kap 11). Inkomna synpunkter kommenteras i denna handling.

Inkomna synpunkter och sökandens kommentarer

Länsstyrelsen Uppsala län

Sökanden genomförde myndighetssamråd 12 december 2013. Länsstyrelsen är positiv till de planerade åtgärderna. Följande synpunkter framförs:

- Fingaller mot turbinöppningen erfordras för att motverka att nedströms vandrande fiskar migrerar in i turbinen. Vid myndighetssamrådet ifrågasattes behovet av en flyktväg (fiskavledare angränsande till fingaller) grundat på kvarndammens ringa storlek. Länsstyrelsens bedömning är att fiskar kan lokalisera öppningen till fiskvandringssvägen för nedströmsvandring. En flyktväg påverkar även kvarnmiljöns kulturhistoriska värden. Länsstyrelsen upplyste sökanden om möjligheten att yrka på att tillståndet förenas med ett latent villkor om anläggandet en flyktväg som kan åberopas av i händelse av att sökanden i ett senare skede finner att åtgärden erfordras.

Kommentar: Flyktvägen som ingick vid myndighetsrådet utelämnades vid samrådet med övriga berörda och kommer inte tas med i ansökan.

- Fiskvandringssvägen ligger inom ett område som kan innehålla fornlämningar och är därför intressanta för arkeologiska förundersökningar.

Kommentar: Sökanden kontaktar Länsstyrelsen inför fördelning av åtaganden vid den föreslagna förundersökningen.

- Vilka alternativ till den presenterade trädäcket för övertäckningen av fiskvandringssvägen är möjliga?

Kommentar: Alternativ till övertäckning med trädäck är betong och/eller galler av metall och/eller plexiglas. Alternativen bedöms påverka kulturmiljö negativt, plexiglas kräver dessutom regelbundet underhåll för att bibehålla transparensen.

- Om vattennivån i Ulva kvarndamm att påverkas bör det förtydligas.

Kommentar: Vattennivån förändras inte.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Uppsala kommun

Nämnden är positiv till de planerade åtgärderna. Följande synpunkter framförs:

- Åtgärderna ligger inom strandskyddat område och prövning av dispens från strandskyddet bör ske i samband med tillståndsprövningen.

Kommentar: Dispens för strandskydd behövs inte när åtgärderna omfattas av ett tillstånd enligt miljöbalken.

- Utveckla hur stora mängder kväve som uppstår vid sprängning och en bedömning om det påverkar miljön och i så fall hur det kan undvikas.

Kommentar: Frågan kommer att behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen.

- Miljökontoret ska kontaktas i händelse av att föroreningar påträffas vid schaktning.

Kommentar: Sökanden har inga invändningar.

Fyrisåns fiskevårdsområdesförening

Föreningen anser att åtgärderna med fria vandringssvägar är mycket angelägna för fisk och andra vattenknuta organismer, däribland den hotade arten asp (*Aspius aspius*), och tillstyrker att åtgärderna vidtas snarast möjligt.

Fyrisåns vattenförbund

Vattenförbundet ställer sig positivt till att Uppsala kommun anlägger fiskvandringvägar/faunapassager vid Ulva kvarn. Ingreppen är en grundläggande åtgärd för att öka den biologiska mångfalden och att stärka populationerna av flera vattenlevande organismer

Ulva Kraft AB

Sökanden höll samrådsmöte med Ulva Kraft AB 6/2 2014 som därefter meddelat synpunkter på följande åtgärder som tillståndsansökan avser:

2. *Fastställande av skibordshöjden i Ulva kvarnfall till nivån +11,60 i RH 2000.*

Endast om åtgärden avser en ändring av höjden på skibord vill Ulva Kraft AB bli informerade och beredas möjlighet att avge synpunkter.

Kommentar: Yrkandet avser att fastställa den nuvarande skibordshöjden som vid avvägning konstaterats ligga på nivån minus 8 cm den höjd som anges i mål VA 16/87.

3. *Ändra de i mål VA 16/87 och VA 38/95 fastställda vattenhushållningsbestämmelser.*
4. *Ändra de i mål VA 16/87 och VA 38/95 angivna höjderna i bestämmelserna för vattenhushållning för Ulva kvarndamm till höjder angivna i höjdsystem RH 2000.*

Inga synpunkter på yrkande 3 och 4 under förutsättning att regleringen av dammens nivå inte ändras jämfört med i dagsläget. Inget avtal förelåg eller diskuterades avseende Ulva Kraft ABs anspråk på ekonomisk kompensation för det produktionsbortfall och värdeförluster bortledande av vatten genom fisktrappan medför.

Kommentarer:

Yrkande nr 3 syftar till att säkerställa fiskvandringvägens kontinuerliga funktion för fisk och andra vattenlevande organismer och därigenom tillgängliggöra forna lek- och uppväxtlokaler i Fyrisån uppströms Ulva kvarn samt skapa förutsättningar att uppnå miljö kvalitetsnormen God ekologisk status och det nationella miljö kvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag.

Yrkande nr 4 förändrar inte regleringen av Ulvadammen.

Förhandlingar pågår med Ulva Kraft AB beträffande ekonomisk regleringen för det bortfall som fiskvandringvägen inklusive de nya vattenhushållningsbestämmelserna kan medföra.

5. *Fingaller i anslutning till turbinkanalen.*

Det planerade fingaller vid intagskanalen kan främja både kraftbolagets intressen och de vattenlevande organismerna om strömningshastigheten nedbringas till $\leq 0,5$ m/s. För detta krävs minst en fördubblad nettointagsyta, beroende på gallrets tenbredd och tenavstånd. Därutöver måste följande driftsaspekter beaktas:

- ✓ Igensättning av organiskt skräp såsom sjögräs, vass, löv mm.
- ✓ Igensättning av is och iskavning.
- ✓ Fallförluster pga. strömningsmotståndet genom gallret.
- ✓ Motståndskraft mot vattentryck vid igensättning eller vid torrläggning.
- ✓ Motståndskraft mot tryckstötter vid plötslig igensättning av isflak.
- ✓ Rensbarhet och ansvar för rensning.
- ✓ Underhåll.
- ✓ Säkerhet.

Kommentar: I det fortsatta utredningsarbetet beträffande fingallrets utformning och lokalisering beaktas de beräkningar, angivna driftsaspekterna och förslag till lösningar för fingaller inklusive underhållsansvar som Ulva Kraft AB inkommit med under samrådet.

6. *Lagligförklaring av befintlig mätdamm nedströms Ulva kvarn.*

Inget att erinra under förutsättning att mätdammen (nedre skibordet) inte höjs eller att bredden på densamma minskas.

Kommentar: Mätdammens höjd och bredd blir oförändrade.

7. *Fiskvandringväg i mätöverfallet vid mätdammen nedströms Ulva kvarn.*

Inget att erinra under förutsättning att mätdammen (nedre skibordet) inte höjs eller att bredden på densamma minskas.

Kommentar: Fiskvandringvägen påverkar inte mätdammens höjd eller dess bredd.

För Uppsala kommun och Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB.

Anders Larsson

Limnolog och ekoingenjör

Tyréns AB

Tel: 010 452 20 00

www.tyrens.se

Säte: Stockholm

Org.Nr: 556194-7986